

עשרת שלמה

עטרת שלמה

קווים לדמותו ולפועלו של
מרן הגאון הרב שלמה גורן זצ"ל

שר התורה, גאון ההלכה,
בקי וחריף בנגלה ובנסתר
מפרש ומהדיר התלמוד הירושלמי
מכונן הרבנות הצבאית

אלוף, הרב הראשי לצבא ההגנה לישראל
הרב הראשי וראב"ד לתל-אביב יפו
הרב הראשי וראש הרבנים לישראל
נשיא בית הדין הרבני הגדול
מחדש ה'אידרא רבה' בשערי הר הבית
משיב מלחמה ספרא וסייפא
לוחם לקוממיות ישראל ברוח התורה,
עושה חסד עם החיים ועם המתים.

נערך ונלקט ע"י שי הירש

מכון מחקר תורני תורת-שלמה - ע"ש הרב שלמה גורן זצ"ל
ישוב נריה, הר אפרים
כ"ד חשון ה'תשע"ח, כ"ג שנים להעלותו לגנוי מרומים

עטרת שלמה

קווים לדמותו ולפעלו של מרן הגאון הרב שלמה גורן זצ"ל

הוצאה לאור:

מכון מחקר תורני 'תורת שלמה' – ע"ש הרב שלמה גורן זצ"ל

נריה, הר אפרים

עישוב העטיפה:

סטודיו ולדמן

עריכה לשונית והגהות:

ר' אלעד איתן פייט

הפקה:

דוב ליברמן – 'מילה טובה'

צילומי כריכה:

צלמי "במחנה", באדיבות ארכיון צה"ל ומערכת הביטחון. דוד רובינגר, באדיבות לשכת העתונות הממשלתית. צילומים נוספים: שרה יעקב, לשכת העתונות הממשלתית. תודתנו לארכיון המדינה, ארכיון הרב גורן וארכיון הרב הרצוג.

©

כל הזכויות שמורות לשי הירש – העורך והמלקט

ניתן לצלם חלקים מספר זה לצורך אישי ולימודי בלבד.

שימוש מסחרי מכל סוג שהוא אסור בהחלט אלא בקבלת רשות מפורשת בכתב.

גילוי דעת:

המערכת עשתה ככל יכולתה על מנת לאתר את בעלי הזכויות של כל החומר שנלקח ממקורות חיצוניים. אנו מתנצלים על כל השמטה או טעות, ואם יובאו לידיעתנו, נפעל לתקן במהירות הבאות.

לפניות בענייני הספר,

לרכישת ספרי המכון, לאפשרויות הנצחה ותרומות ולהזמנת הרצאות:

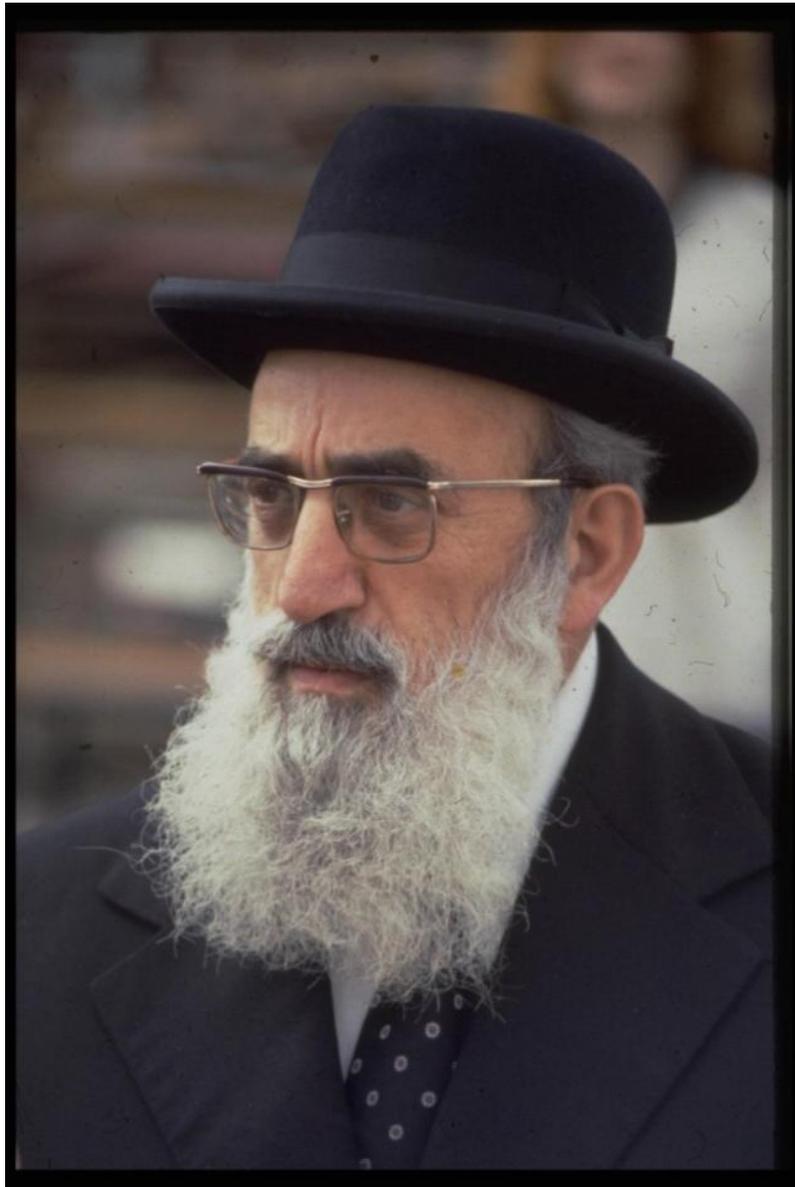
מכון תורת שלמה

052-8836373

TORATSHLOMO@GMAIL.COM

מרן הרב שלמה גורן זצ"ל

(ה'תרע"ח - ה'תשנ"ה)

צְאִינָה וּרְאִינָה בְּנוֹת צִיּוֹן בַּמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה
בַּעֲטָרָה שְׁעֵטְרָה לֹא אָמוּ בְּיוֹם חֲתָנָתוֹ וּבְיוֹם שְׁמֵחַת לְבוֹ –
בְּיוֹם חֲתָנָתוֹ, זֹה מִתֵּן תּוֹרָה. וּבְיוֹם שְׁמֵחַת לְבוֹ, זֶה בְּנֵן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ,
שִׁיבְנָה בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ. אָמֵן:

תורת
שלמה
ספרא וס"פא

מכון מחקר תורני תורת שלמה – ע"ש הרב שלמה גורן נוסד בשנת תשע"ו, ביישוב נריה אשר בהר אפרים. המכון שם לו למטרה לחקור את מערכות ישראל בזמננו ואת אופייה הייחודי של הצבאיות הישראלית מנקודת מבט תורנית-לאומית. ספר הביכורים של המכון הינו הלקט המפואר: המחזיר שכינתו לציון – מבט תורני על מלחמת ששת הימים ו'יום ירושלים' – הלכה, מוסר, דרוש, אמונה, רמז, רז ושיר (מהדורת מופת, בשלושה כרכים עם יותר מ-1700 עמ') שראה אור בהוצאת 'תנועת המזרחי העולמית' לכבוד שנת היובל לתשועת מלחמת ששת הימים ולשחרור ירושלים והתקבל באהבה רבה בכל שדרות חובבי ציון וירושלים ובקרב שלומי אמוני ישראל.

כעת, נמצא בשלבי הכנה ספר ההמשך בסדרת ספרי מלחמות ישראל בדורנו, 'ונתנה תוקף' – מבט תורני על מלחמת יום הכיפורים, אשר עתיד לראות אור אי"ה במהלך השנים הקרובות. בכוונת המכון להוציא לאור גם ספרים ופרסומים נוספים בענייני הלכות מדינה, צבא ומלחמה.

חוברת צנועה זו ובה קווים לדמותו ולפועלו של מו"ר הרב שלמה גורן זצ"ל, מכונן הרבנות הצבאית וממייסדי צה"ל, 'ספרא וסייפא' והרב הראשי לישראל, הינה היצירה השנייה הרואה אור במסגרת מחקרי המכון ומטרתה השלמת חסר ממשי הנוגע להנחלת דמותו ומורשתו של הרב גורן לדורות הבאים של ציבור בני הישיבות ולומדי התורה, בישיבות הגבוהות, 'ההסדר' והמכינות הקדם צבאיות, ועבור הציבור הרחב המוקיר את תלמידי החכמים של תורת ארץ ישראל.

נודה למי שברשותו חומר נוסף המתאים למהדורות הבאות שיודיענו על כך ויזכה להיות שותף לקיום "והיו עיניך רואות את מוריך" ולגילוי 'רוח האומה המתגלה בגדוליה' ('אדרה'יקר' למרן הראי"ה קוק).
התודה והברכה לכל התורמים והמסייעים לפעילות המכון – 'ברך ה' חילם ופועל ידם תרצה'.

יהי רצון שזכותו הגדולה של רבנו תעמוד לנו ולזרענו "לשמוע ללמוד וללמד לשמור לעשות ולקיים" ו"לא תמוש התורה מפינו ומפי זרענו עד עולם".
ממקור הברכות יבורכו הוריי היקרים, אשתי, בנותיי ויתר בני משפחתנו: "חיים שתהא בנו אהבת תורה ויראת שמים. חיים שימלא ה' משאלות לבנו לטובה. אמן סלה"

בריך רחמנא דסייען

שי בן שלום הירש הכהן, כ"ד חשון תשע"ח,

כ"ג שנים להסתלקותו של מו"ר הגר"ש גורן זצ"ל.

שנת השבעים לתקומת מדינת ישראל,

'ראשית צמיחת גאולתנו'.

תוכן העניינים

א

שבחי שלמה:

מדברי רבנן ותלמידיהון בשבחו של הרב

11

ב

בשבתו עם זקני ארץ:

במחיצת גדולי התורה ומאורי העדה

105

ג

שמע שלמה:

לקט סיפורים וזיכרונות

133

ד

תולדות שלמה:

קורות חיים של הרב

175

ה

תורת שלמה:

רשימת ספרים וכתבי יד של הרב

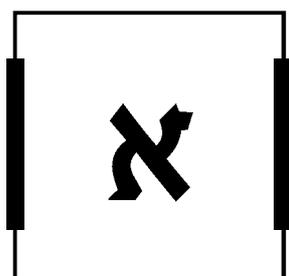
209

ו

חתימת המלקט

215

שבחי שלמה

מדברי רבנן ותלמידיהון
בשבחו של הרב

”יהיה מן היחידים העומדים לנס בין גדולי ישראל גאוני הדור”
 מרן הרב אברהם יצחק הכהן קוק (תרכ”ה-תרצ”ה)
 הרב הראשי לישראל וראש ישיבת ‘מרכז-הרב’

עוד בילדותו של הנער שלמה גורונצ'יק בכפר חסידים, זכה לפגוש את מי שעתיד להיות מתווה דרכו בחיים, מרן הראי”ה קוק. הרב קוק ביקר בכפר, בהתאם להזמנתו של אביו של הנער, ר' אברהם גורונצ'יק אשר נועץ עמו בעניינים הלכתיים. עם מעבר המשפחה לירושלים התהדקו הקשרים ובפרט לאחר מאורעות תרפ”ט, כאשר שבה משפחת גורונצ'יק לירושלים, לאחר תקופה קצרה ברחובות. ר' אברהם גורונצ'יק, הכין אז ת”ח צעירים לקראת מבחני הסמכה לרבנות והרב הראשי לארץ ישראל, הראי”ה קוק נתן להם את כתב ההסמכה בתקופה זאת, התקרב ר' אברהם גורונצ'יק אל הרב קוק והיה מבאי ביתו הקרובים.

כאשר הוכנס העילוי הצעיר, שלמה גורונצ'יק, בן השתיים־עשרה לישיבת חברון, לקחו אותו תחת חסותם האישית, ראש הישיבה, הגרמ”מ אפשטיין והרב הראשי הראי”ה קוק. בשמחת בריהמצווה של הנער שנערכה בישיבת חברון השתתף גם הרב קוק.

בקשה לתמיכה כלכלית

עבור “העילוי המצוין בשכל ישר וכישרונות מפליאים”:

בשנת תרצ”ב, בהיות הנער שלמה, בן חמש־עשרה ובטרם נסמך להוראה, כתב אודותיו הראי”ה קוק אל הרב שלמה אהרונסון, רבה של תל־אביב־יפו: “יום ד' לחדש סיון תרצ”ב. לכבוד ידי”נ הרב הגאון הגדול מוהרש”ה אהרנסון שליט”א המוצד”ק עיה”ק יפו, ת”א והמחוזות, שוי”ר. אחדשה”ט באה”ר, ראיתי בזה להודיע לכ”ג את יקרת ערכו של הבחור הצעיר העילוי המצויין בשכל ישר

וכישרונות מפליאים מור שלמה בהרב ר"א גראנצ'יק, מי שהוא עומד להיות לנס ותפארת בישראל, כשלא יהיו לו מפריעים. ע"כ אין לשער גודל העניין לחזק כלי חמדה כזה. ומצדי הנני מוכן לקרבו בכל... אבל הסיפוק החמרי לפי מצוקת הזמן ע"ז צריכים אנו להסתייע. ואם כבוד הדר"ג מוצא לזה אפשרות בע"ה – אין לנו מידה טובה ממנה. ידי"נ דוש"ת באה"ר חותם בברכת הרגל הבעל"ט, אברהם יצחק הכהן קוק" (ארכיון הרב גורן, מכתבי המלצה והסכמות אישים, מובא אצל ד"ר שפרה מישלוב, 'בעין הסערה', רמת-גן, תמוז תש"ע).

הסכמת הראי"ה קוק לספרו הראשון של הרב גורן – 'נזריהקודש':

את ספרו הראשון, 'נזריהקודש', העוסק בהלכות פסולי המוקדשים ביד-החזקה לרמב"ם, הוציא הרב גורן בהיותו כבן שבע-עשרה (בשנת תרצ"ה), בהסכמה שנתן רבו, הראי"ה קוק לספרו, כתב^א:

"הנה הלום ראיתי שתיל קודש זית רענן עולה ופורח על הררי ציון הלא הוא אחד מיחידי הסגולה בין צעירי תופשי תורה"ק ושוקדיה אשר בעיר עוז לנו – פה עקו"ת תובב"א חתן תורה נעלה, העילוי המצוין בדור, עדין לגאון ולתפארת גדולה בישראל מו"ה שלמה בהרב ר' אברהם גראנצ'יק שליט"א אשר עוד באביב ימיו נתן לו ה' לב נבון ושכל טוב להסבירה ואהבת תורה וחמדת עמלה ושקידתה נתן בליבו וברוב עמל נפשו ועוצם שקידתו וגדולת כשרונו עלה במעלות הקודש ונעשה קנקן חדש מלא ישן וטעם זקנים בחריפות ובבקיאות כאחד הגדולים ובע"ה ברוב הימים ירבה מקנתו וגדולתו ויהיה מן היחידיים העומדים לנס בין גדולי ישראל גאוני הדור..."

א. ההסכמה ניתנה ביום כ"ד מרחשון תרצ"ה, תאריך, שבו נפטר הרב גורן שנים רבות אחר כן.

יחס הגר"ש גורן למורו ורבו הראי"ה קוק:

כל חייו ראה עצמו הרב גורן כנאמן למורשתו ודרכו של רבו הראי"ה קוק. בספר זיכרונותיו 'בעוז ותעצומות' (אבי רט (עורך), ידיעות ספרים, תשע"ג) סיפר הרב גורן על קשריו עם הראי"ה:

"בשהותי על הר הכרמל למדתי להכיר ולהוקיר מאוד את הרב קוק. ברמה כזו שלא ניתן להגיע אליה בשום דרך אחרת. הייתי יושב אתו שם יומם ולילה במשך חודש שלם... הקשר האישי והמיוחד שלי עם הרב קוק, הביא אותי ללמוד ממנו הרבה דברים שלא הייתי מודע להם לפני כן. נעשיתי חסיד גדול יותר שלו. אמנם תמיד הייתי 'קוקניק', אבל מתוך ההיכרות שלי אתו למדתי להעריך אותו אף יותר – את התנהגותו החברתית, עד כמה הוא אהב את הבריות והיה אהוב על הבריות, כל אחד ואחד, ועד כמה היה מוכן להקדיש זמן לכל ילד וילד" (שם, עמ' 75, 80).

במאמרים שכתב הרב גורן בבגרותו הוא מזכיר לעתים דברי תורה והסברים תורניים ששמע מרבו הראי"ה קוק בילדותו וזאת, חרף מרחק זמן של עשרות שנים מאז שמיעתם ('תורת המועדים', מהדורת תשע"א, עמ' 40, ועמ' 123).

במאמר הערכה וסקירה אישית אודות הרב גורן עם היבחרו לכהונת הרב הראשי לישראל נכתב: "רבו השלישי, ר' אברהם יצחק הכהן קוק הורה לו שילוב מהותי של בקיאות וחרिפות יחד. בשנתיים האחרונות לחייו של הרב, עשה הרבה במחיצתו וקנה אצלו את מושג 'כל התורה כולה עניין אחד הוא', בשורשים אין מחיצות בין הלכה לאגדה ובין נגלה לנסתר, הכול חטיבה אחת ויש לבקש אמיתה של תורה בהשוואה מסוגיה לסוגיה בלימוד עיוני במקום ובגילוי היסודות העקרוניים. הרב קוק בתור שר ההלכה והוגה דעות מקורי, חכם הקבלה, משורר מופלא, אציל ועשוי ללא חת במערכת הדעות, משמש לו מופת של אישיות תורנית אשכולית בתבנית גדולה" (דונש (ש. דון יחיא), 'שנה בשנה' תשל"ד, עמ' 275).

בבוקר הבחירות לכהונת הרב הראשי לישראל (תשל"ג), עלה הרב גורן לפקוד את קברו של הראי"ה בהר הזיתים והבטיח שאם ייבחר ילך בדרכיו.

בנאומו בפני הוועידה העולמית הכ"ב של תנועת המזרחי ביום ו' שבט תשל"ג אמר: "המאור הגדול של תנועת התחיה הדתית לאומית, המייסד של הרבנות

הראשית לישראל, הוא גאון ישראל מאורו והדרו הראי"ה קוק זצ"ל, שחזה בעוז רוחו את תקומה של המדינה והעם... אנו מקבלים עלינו להיות נאמנים למורשת הגדולה והקדושה שהנחיל לנו רבנו הגדול רבם של ישראל מרן הראי"ה קוק. נחתור להגשים את חזון חייו ותקוות הדורות במסירות נפש ממש... " (משנת הגורן, עמ' 82, הרב קובי דמבינסקי (עורך), ידיעות ספרים, תשע"ו).

בהיותו הרב הראשי לישראל, נרתם הרב גורן לסייע להדפסתם של כתבי הראי"ה, כמובא בדברי ההקדמה של עורכי ספר 'מאמרי הראי"ה' (הרב אלישע אבינר, והרב דוד לנדאו) שם נכתב: "תודה עמוקה לכבוד הרה"ג הרב שלמה גורן הרב הראשי לישראל על שסייע רבות להוצאת הספר".

לימים, זכה הגר"ש גורן להיקבר במחיצתם של מוריו ורבותיו: הראי"ה קוק, 'הרב הנזיר' והרצי"ה קוק בחלקת הנביאים אשר במרומי הריהזיתים.

2

”מן היחידים המצוינים בדור”
 הרב איסר זלמן מלצר (תר”ל-תשי”ד)
 ראש ישיבת ‘עץ-חיים’ ומח”ס ‘אבן-האזל’

זקן ראשי הישיבות, ראש ישיבת ‘עץ-חיים’, הגאון רבי איסר זלמן מלצר שאותו היה רגיל הרב גורן להזכיר בתורת מורו ורבו אחרי מרן הראי"ה קוק, כותב אודותיו בהסכמתו לספר 'נזר-הקודש' את הדברים הבאים:

”הנה כאשר אהובי וחביבי העילוי הנפלא רך בשנים ואב בחכמה הרב הגאון החריף ובקי בש”ס ובראשונים מו”ה שלמה בהרב ר’ אברהם גורונצ’יק נ”י, יעצוהו מוקיריו להדפיס חלק מחידושיו למען יהנו רבים מחדושיו החריפים והעמוקים, וכאשר הפרח הנחמד הזה הוא באמת מן היחידים המצוינים בדור, שבימי עלומיו עלה במדרגה רמה ונישאה במעלות התורה וראוי הוא לחיזוק גדול מצד מוקירי תוה”ק...”

סיפר הרב יהודה עמיטל, תלמידו של הגרא"ז מלצר, וחתן בנו, הרב צבי יהודה מלצר: "היוזמה להוצאת החיבור 'נזר־הקודש', באה מכמה אנשים שביקשו לעודד תלמידי חכמים צעירים. סיפר לי ר' אריה לוי זצ"ל, שברוב ענוותנותו אמר לו ר' איסר זלמן באותה שעה: 'איי, איי, איי, אני בצעירותי לא הייתי מסוגל להוציא חיבור כזה'. לר' אריה לוי, שהיה תלמידו של ר' איסר זלמן, הדבר חרה עד מאד: כיצד רבו מזלזל בעצמו עד כדי כך? ר' אריה לא מצא מנוח לנפשו עד שנכנס לרב קוק וסיפר לו שה'ראש ישיבה' אמר על עצמו שהוא לא היה מסוגל לכתוב חיבור כזה כשהיה בגילו של הרב גורן. הרב קוק קם מכסאו, אמר 'חס ושלום' והתיישב: 'זה לא, "אבן האזל" זה עמוד האש'. אכן, ר' איסר זלמן הגזים, אבל הגזמתו אומרת משהו על כישרונותיו של הרב גורן..." (הרב יהודה עמיטל, עלון שבות־בוגרים ו (אדר ב' תשנ"ה), עמ' 126-121).

בספרו 'אבן האזל', הלכות ביאת המקדש, פ"ד הלכה י"ב (אות ד'), הזכיר הגרא"ז מלצר הערה קצרה והוסיף: "ובזה העירני חביבי הגר"ש גורונצ'יק שי..."

סיפר הרב דב כץ, חברו של הרב גורן לספסל הלימודים בישיבת 'חברון' (אשר מאוחר יותר כיהן תחתיו כרב הראשי של חיל האוויר): "בין הצעירים שהגיעו לישיבה, היה 'עולל' בין שתיים עשרה... בעל כשרון מיוחד, ששמעתי עליו עוד קודם לכן... נער קטן־קומה, עילוי שבעילויים. הוא היה אז שנה לפני בר־מצווה, אותה חגג בישיבה; היה זה דבר חסר תקדים... שלמה ישב לידי. הוא היה צעיר ממני בכשבע שנים. עם זאת, היינו בקשרי ידידות טובים עוד שנים ארוכות. פעם נכנסתי לר' איסר זלמן, והוא אמר לי: היה כאן עתה שלמה גורן, יש לו בכף היד בבלי וירושלמי!" (מובא בספרו 'וילכו שניהם יחדיו', הרב דב כהן). מקור אחר מאותה תקופה אף מספר שפעם אחת בעת שנכנס הבחור שלמה גורונצ'יק לחדרו של הגרא"ז מלצר, קם הגרא"ז לכבודו.

**הסכמת הגרא"ז מלצר לספרו השני של הרב גורן,
'שערי טהרה' על מסכת מקוואות:**

"מע"כ ידי"נ אהובי העילוי העצום וגאון נעלה חריף ובקי נפלא בבבלי וירושלמי כש"ת מו"ה שלמה גורונצ'יק שליט"א. הנני בזה לברכו ליום אשר זיכהו ד' לגמור את ספרו הגדול והחשוב שערי טהרה אספת כל מאמרי חז"ל בהלכה ואגדה המפוזרים בכל הש"ס בבלי וירושלמי ספרא ספרי מכילתא ותוספתא ומדרשים על מסכת מקוואות וקבצם עם פירושי הראשונים אשר כבר נדפסו והוסיף עליהם מאשר בכת"י בבתי עקד הספרים וסדרם על כל משנה ומשנה במקומה, ואל השולחן הטהור הזה עשה זר זהב חידושיו הנפלאים והעמוקים ומיישב עניינים חמורים בדרך ישרה ועמוקה אשר קראם בשם תוספת טהרה. והנה כבר סלל הדרך הזה הגאון מראדזין זצ"ל בספרו סדרי טהרות אשר הסכימו אל מס' כלים גאוני הדור שלפנינו. ואח"כ חבר אל מס' אהלות. אך הניח עוד כר נרחב על כל סדר טהרות וידי"נ הלך בעקבותיו וחבר על מס' מקוואות ועוד השכיל לעשות בזה שכתב את כל דברי הראשונים בפירושו בלשונם ובשמותם. וספרו יהי' לברכה רבה לכל לומדי התורה בכלל ולעוסקים בסדר טהרות בפרט, וד' יהי' בעזרו להמשיך עבודתו הגדולה על כל סדר טהרות ויהי' לברכה בישראל והנני בזה ידידו אוהבו ומחבבו".

חברותא אישית של הגרא"ז מלצר עם הרב גורן מדי ערב במשך שנים רבות:

סיפר הרב גורן: "קרוב לעשר שנים הייתי מבאי ביתו, שנים רבות למדנו והגיננו יחד בערבים בתלמוד בבלי וירושלמי...ספרו על הירושלמי הנמצא בכתב יד, (ש)התחבר עם לימודנו המשותפים..." ('משנת הגורן', עמ' 259).

בעת שנפטר מורו ורבו הגרא"ז מלצר, כתב הרב גורן מאמר הערכה מקיף לדמותו (קובץ 'מחניים' כד, ח' כסלו תשט"ו וראה ב'משנת הגורן', שם).

3

”אין דוגמתו בדורנו שהוא באמת מחזה מיוחד במינו”
הרב משה אביגדור עמיאל (תרמ”ב-תש”ה)
רבה של ת”א-יפו וראש ישיבת ”היישוב החדש”

מתוך מכתב לראשי אגודת הרבנים בארה”ב

מיום כ”ב מנחם אב תרצ”ח:

”אחדשה”ט בהדרת הכבוד והידידות! הנני מתכבד בזה להציג לפניכם את המכ”ז אביו של הגאון המצוין העילוי הגדול מהור”ר שלמה גורונצ’יק שליט”א. העילוי הנ”ל שאין דוגמתו בדורנו שהוא באמת מחזה מיוחד במינו. צעיר כבן כ’ שבקי בכל הבבלי והירושלמי וכו’ בחריפות נפלאה. ושכבר חבר ספרים חשובים מאד בהלכה, עוסק עכשיו בעבודה ענקית מאד לחבר גמרות על כל סדר טהרות שיש על זה רק משניות לבד וכבר התחיל להדפיס מס’ מקואות, שבה הוא מקבץ כעמיר גורנה את כל הדברים המפוזרים בכל הראשונים עם תוס’ חדושים לאמתה של תורה משלו – זו היא עבודה ענקית שכבר זמן שלא ראינו כמוה... דבר גדול מאד שאין לשער את גודל התועלת. ברגשי כבוד גמורים ובברכת התורה, משה אביגדור עמיאל – הרב הראשי למחוז תל-אביב-יפו” (נדפס בהקדמת ספר ‘שערי טהרה’).

4

”הוא באמת גאון בתורה”

הרב יצחק אייזיק הלוי הרצוג (תרמ”ט-תשי”ט)
הרב הראשי לישראל ומחבר שו”ת ‘היכל-יצחק’

הרב גורן הוסמך לרבנות ע”י הראי”ה קוק וע”י הרב הרצוג. בצעירותו נהג להשתתף בכינוסי ת”ח שהיו נערכים בביתו של הרב הרצוג בימי שישי, בהם גדולי הרבנים היו מלבנים יחדיו סוגיות בהלכה (עדות הרב שאר ישוב כהן ב’בעין הסערה’, עמ’ 66).

הסכמת הרב הרצוג לספר 'שערי־טהרה':

"שמחתי מאד לראות את ראשית הבניין הנאדר שהולך ובונה במקדש התורה ידי"ן העילוי המצוין המפורסם לגאון, בקי נפלא בבבלי וירושלמי. וכו' וכו' כש"ת ה"ר שלמה גורונצ'יק שליט"א. הוא שם לו למטרה להוציא את סדר טהרות במתכנתו של הספר סדרי טהרות להגאון מראדזין זצוק"ל והנהו גם זוכה ומזכה את הרבים בהוציאו לאור בצדי הפנים פירושים מרבותינו הראשונים ז"ל שעדיין לא ראו את אור הדפוס וכן הוא מוסיף משלו חידושים יקרים וביאורים בהירים. יהי רצון שכשם שזכה להתחיל כן יזכה הבוחר בתורה ובציון לשכלל ולהשלים את הבניין המפואר הזה ממסד עד הטפחות לשמחת לבב אוהביו ומעריציו הרבים בארץ ובגולה ולשמחת לבב כל אוהבי תורה ושוחריה. הכותב לכבוד התורה והוגיה, יצחק אייזיק הלוי הרצוג, הרב הראשי לארץ ישראל".

מכתב המלצה עבור מינוי הרב גורן "לראש רבני הצבא":

בהיות הגר"ש גורן בן שלושים ואחת כתב אודותיו הגריא"ה הרצוג במכתב לרה"מ, דוד בן גוריון:

"הנני מתכבד להציג בפניו את הרב רבי שלמה גורונצ'יק, מועמד הרבנות הראשית לארץ ישראל למשרת ראש רבני הצבא... הרב גורונצ'יק ידוע ומפורסם כבר מילדותו בעולם התורה בארץ ובחוץ לארץ כעילוי עצום וכבר נתפרסמו ספריו בהלכה לשם ולתהילה. הוא באמת גאון בתורה ועד כמה שאני יודע אין כמותו בגילו בארץ ובתפוצות. הוא גם בעל השכלה גבוהה שאותה הוא רכש לו בחלק גדול באוניברסיטה העברית כאן. למרות היותו עמוס בעבודת הקודש, לחבר פירוש חדש על התלמוד הירושלמי שהוטל עליו מאת מוסד רב קוק, השתתף הרב גורונצ'יק באופן פעיל מאוד בהגנת ירושלים בימים ובלילות והיה מופת לרבים. לדעתי הוא המתאים ביותר לתפקיד הגבוה והאחראי של ראש רבני הצבא, בתור בא כוח הרבנות הראשית לארץ ישראל. בכבוד רב ובברכת גאולת

ישראל השלמה בעזרת צור ישראל וגואלו במהרה בקרוב" (ארכיון הרב גורן, מכתב מיום א' אב תש"ח, 'בעוז ובתעצומות', עמ' 242, אבי רט (עורך), ידיעות ספרים, תשע"ג).

מתן הסכמה על פסק הרב גורן להתרת עגונות חללי מלחמת השחרור:

"יום ד' אייר תש"ט. עיינתי בקונטרסו הראשון של הגר"ש גורן נ"י ואני אומר יישר חיליה לאורייתא, כי מלאכה גדולה עשה, הן באסיפת העובדות ובירורן והן בהצעת הצד ההלכתי..." (היתרן מכבלי העיגון של נשי מגיני כפר עציון הי"ד שנפלו על קידוש השם במלחמת הקוממיות, שו"ת 'היכל יצחק', אבן העזר ב סי' א). ועיין עוד ב'פסקים וכתבים' ח"א עמ' ריח (תש"ח) שם מזכיר אותו כ"הגאון הצעיר", ו'בפסקים וכתבים' ח"ד סי' כו (תש"ט) "ידידי הגאון". בשנת תש"ח, מספר חודשים לפני קום המדינה, הטיל הרב הרצוג על הרב גורונצ'יק הצעיר, להתחיל להכין חוקה למדינה היהודית שבדרך.

יחסו של הרב גורן לרב הרצוג:

בפתח מאמר שכתב בביטאון הרבנות הצבאית 'מחניים', שהוקדש לכבוד יובל השבעים של הרב הרצוג כתב הרב גורן הקדשה מיוחדת לכבודו וזה לשונה: "מוקדש לקברניטו הרוחני של עמנו ונושא דגלו ברמה, כבוד גאון ישראל והדרו מרן הרב יצחק אייזיק הלוי הרצוג שליט"א ראש הרבנים לישראל – להגיעו לשיבה, 'מחיה חיים' יתן לו חיים ארוכים טובים ומתוקנים ויזכה להרים את קרן התורה בישראל, וקרן ישראל בעמים".

לאחר פטירת הגריא"ה הרצוג, כתב הרב גורן מאמר הערכה לדמותו ('אורו של עולם', בתוך: 'משנת הגורן') וגם בתשובותיו ההלכתיות הזכירו בכבוד רב וכינהו 'מרן' (ראה תשובה מיום י"ב טבת תשנ"ג, שו"ת 'תרומת הגורן').